

Ontwerp Beschikking van Gedeputeerde Staten van Noord- Brabant

voor de wijziging van de vergunning krachtens de Waterwet van Brabant Water N.V. ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening te Veghel.

1. Inleiding

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, bevoegd gezag in het kader van de vergunningverlening krachtens de Waterwet, heeft van Brabant Water N.V. op 30 september 2015 een aanvraag ontvangen voor het wijzigen van de vergunning ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening Veghel, nr. 2756020, d.d. 24 januari 2012. De aanvraag voorziet in een uitbreiding van de winning van 12 miljoen naar 15,7 miljoen m³ per jaar op de winplaats Veghel. Deze winning zal plaatsvinden uit het diepe watervoerende pakket dat zich bevindt op een diepte van ca. 110 tot ca. 170 meter minus maaiveld.

Als gevolg van deze uitbreiding zijn extra pompputten nodig. Deze worden gerealiseerd binnen de percelen zoals vergund in de wijzigingsvergunning aanpassing kadastrale percelen, nr. 13538/119930, d.d. 18 februari 2015.

2. Bevoegd gezag

De Omgevingsdienst Brabant Noord is door het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant gemandateerd om op de aanvraag een beschikking te nemen. Daarbij is de omgevingsdienst er procedureel en inhoudelijk voor verantwoordelijk dat in het besluit alle aspecten aan de orde komen met betrekking tot het gebruik van de ondergrond.

3. Procedure

Op de voorbereiding van een beschikking voor wijziging van de vergunning is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en afdeling 13.2 van de Wet milieubeheer van toepassing.

4. Vergunnings situatie Waterwingebied Veghel

Het onder I genoemd voornemen tot wijziging betreft de vergunning van:

Naam:	Brabant Water N.V., Postbus 1068, 5200 BC 's-Hertogenbosch
Nummer:	2756020
Verleendatum:	24 januari 2012
Locatie:	Waterwingebied Veghel
Debiet:	Vergunningscapaciteit maximaal 12 miljoen m ³ per jaar
Doel:	Openbare drinkwatervoorziening. Het opgepompte water wordt gebruikt voor de bereiding van drinkwater.
Kadastrale percelen:	Gemeente Veghel, sectie N, nrs. 118, 119, 120, 121, 122, 346, 347, 369, 370, 448, 461, 833, 834, 1218, 1325, 1521, 1610, 1627 en gemeente Erp, sectie P, nrs. 483, 488 en 2076.

5. Aanvraag

De aanvraag is geregistreerd onder nummer 135280 en omvat de volgende stukken:

- Aanvraagformulier;
- Effecten van het staken van de winning op Macharen, nummer 12.33.16, mei 2013;
- Uitbreiding winning op Veghel – Modelmatige verkenning van de mogelijkheden, nummer 12.33.16, mei 2013;
- Kaart wingebied en pompputten Veghel;
- Tabel technische gegevens pomputten Veghel;
- Overzicht kadastrale gegevens percelen Veghel 2015;
- Beëindiging winning Macharen en uitbreiding winning Veghel, Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordelingsplicht, nummer BD745, datum 22 april 2015;

- Besluit aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling Macharen-Veghel, datum 1 juni 2015;
- Kennisgeving aanmeldingsnotitie Macharen-Veghel;
- Aanvraag watervergunning Wijziging Waterwetvergunning Veghel;
- Brief aanvraag Wijziging Waterwetvergunning Veghel.

Kennisgeving van de aanvraag heeft plaatsgevonden op de website van de provincie Noord-Brabant

Wij hebben de aanvraag getoetst op volledigheid. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van de gevolgen van de activiteit op de omgeving. De aanvraag is dan ook in behandeling genomen.

6. Aanleiding voor het indienen van de aanvraag

Ter plaatse van de winning Macharen is de leveringszekerheid te gering geworden vanwege de benodigde zuiveringsinspanning door een verslechtering van de grondstofkwaliteit en de hardheid van het water ter plaatse. Om de continuïteit van de watervoorziening in noordoost Brabant te kunnen behouden is besloten de winningscapaciteit van de locatie Macharen in 6 jaar af te bouwen en haar wincapaciteit (3,7 miljoen m³ per jaar) te realloceren in Veghel. De winning zal op een grotere diepte gaan plaatsvinden zodat de effecten op de omgeving beperkt zullen blijven.

Provinciaal Waterplan

Een verplaatsing van winningen naar dieper gelegen watervoerende pakketten is volgens het Provinciaal Waterplan 2010-2015 niet wenselijk omdat een dergelijke ingreep een versnelde en extra verspreiding van verontreiniging in het diepere grondwater kan veroorzaken. Daarnaast wordt gesteld dat verdieping van winningen bijdraagt aan verdroging en de afname van de stijghoogten in de diepere watervoerende pakketten. Bij een directe bedreiging van bestaande winningen door verontreinigingen is aanvullende zuivering en de inzet van alternatieven noodzakelijk. Als deze maatregelen zijn genomen en de bedreiging voor de betreffende winning niet aanmerkelijk vermindert, dient te worden bezien of de verplaatsing naar een andere locatie mogelijk is. Pas wanneer blijkt dat ook deze maatregel geen oplossing biedt, kan verplaatsing naar de diepte worden overwogen.

De aanvraag ziet toe op een verplaatsing van de ondiepe winning naar de diepe winning ter plaatse van de locatie Veghel. Voor de reallocatie van de winning van locatie Macharen is naar andere alternatieven dan verdieping gezocht. Uit de aanvraag blijkt dat dit niet mogelijk is gebleken om de volgende redenen:

- Het treffen van maatregelen rondom de winning is vanuit kosten oogpunt, de sterk door de mens beïnvloede waterkwaliteit en de zeer beperkte mogelijkheden van bescherming tegen verontreiniging niet haalbaar.
- Het inzetten van oppervlaktewater is als alternatief niet haalbaar omdat door klimaatontwikkelingen een goede en constante waterkwaliteit onzeker is en voorraad-/bezinkbekkens veel binnendijkse ruimte zouden vergen.
- De verplaatsing van de winning op gelijke diepte binnen de regio (Lith, Nuland en Helvoirt) is niet mogelijk gebleken omdat deze alternatieven te kwetsbaar zijn, de grondwaterkwaliteit onder druk staat en de uitbreiding van deze winningen leiden tot gewasschade of extra ruimtelijke claims.

Reserves

Brabant Water is verantwoordelijk voor voldoende leveringszekerheid voor 2,5 miljoen inwoners van Noord-Brabant. Dat betekent dat er voldoende reservecapaciteit moet zijn in zowel zuiveringscapaciteit als in vergunninghoeveelheden. Bij een stijgende vraag naar drinkwater moet snel gereageerd kunnen worden. Vergunningprocedures zijn hierbij de tijdsbepalende schakel; voor adequaat handelen moet de Waterwetvergunning voldoende ruimte bieden. In de Beleidsnota Drinkwater en in diverse rapportages van het RIVM in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu komt naar voren dat voor de Brabantse situatie de totale vergunninghoeveelheid tekort schiet. Dit heeft te maken met bedreiging van de bestaande winningen door ondermeer klimaatverandering en grondwaterverontreiniging. Dat maakt dat vergunningbehoud in het kader van leveringszekerheid hoge prioriteit heeft. De reallocatie van 3,7 miljoen m³ per jaar van Macharen naar Veghel zorgt er voor dat de leveringszekerheid versterkt wordt en geeft invulling aan de provinciale verantwoordelijkheid voor voldoende beschikbaarheid van grondwater voor de drinkwatervoorziening.

Compensatie negatieve effecten

Volgens de uitgevoerde berekeningen zal uitbreiding van de diepe waterwinning met 3,7 miljoen m³ per jaar in Veghel nauwelijks leiden tot daling van de grondwaterstanden. De verwachting is dan ook dat negatieve effecten voor de landbouw beperkt zullen zijn. Het gebied rond de waterwinning is van oorsprong erg nat waardoor de waterwinning veel eerder een positief effect heeft. De maximale extra verlaging van 10 centimeter ten opzichte van de huidige vergunde hoeveelheid van 12 miljoen m³ per jaar zal vooral optreden in het zuiden van de winning.

Na het verkrijgen van de vergunning voor uitbreiding zal Brabant Water een inventarisatie bij de landbouwbedrijven laten uitvoeren. Hierbij zullen de bodemprofielen in beeld gebracht worden en zullen knelpunten voor de gewasopbrengsten berekend worden. Daarna zal per bedrijf een set van maatregelen aangegeven worden. Hierbij zal vanuit Brabant Water de betrokkenheid van het Louis Bolk Instituut geregeld worden. Het uiteindelijk realiseren van maatregelen zal door de agrariërs zelf gebeuren hierbij geadviseerd door deskundigen die door Brabant Water zullen worden ingeschakeld. Dit traject valt buiten het kader van de aanvraag.

Dit besluit gaat specifiek in op de uitbreiding van de diepe winning te Veghel.

7. Milieueffectrapportage

In de huidige aanvraag is sprake van het uitbreiden van een installatie zoals bedoeld in het Besluit m.e.r. vanwege de wijziging van de onttrekking van grondwater met 3,7 miljoen m³ per jaar. In de aangevraagde situatie worden de in onderdeel C van de bijlage van het Besluit m.e.r. genoemde onttrekkingsaantallen niet overschreden. De in onderdeel D van de bijlage van het Besluit m.e.r. genoemde onttrekkingsaantallen worden echter wel overschreden. Daarmee is de aangevraagde situatie m.e.r.-beoordelingsplichtig en moet beoordeeld worden of een milieueffectrapport noodzakelijk is. Dit dient te gebeuren wanneer sprake is van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu die dusdanig zwaar zijn dat de huidige regelgeving niet voldoet en dus niet kunnen worden afgewogen binnen een vergunningsprocedure.

Bij besluit d.d. 1 juni 2015 hebben wij besloten dat het niet noodzakelijk is een milieueffectrapport op te laten stellen.

8. Beoordeling gevraagde wijziging

Effecten naar de omgeving

Als gevolg van de overheveling van de winning Macharen zal in Veghel in totaal 15,7 miljoen m³ per jaar worden onttrokken. Dit is een toename van 3,7 miljoen m³ per jaar. De overheveling van de vergunde hoeveelheid grondwater zal plaatsvinden gelijktijdig met de afbouw en sluiting van de winning Macharen. De genoemde afbouw zal in een tijdsperiode van 6 jaar (2017-2022) plaatsvinden.

De extra onttrekking van 3,7 miljoen m³ grondwater per jaar zal vooral in het zuidelijk deel van het waterwingebied van Veghel plaatsvinden. Hierdoor zullen de effecten op de grondwaterstand in dit deel van het gebied het grootst zijn.

Als gevolg van de uitbreiding zal de grondwaterstand 5 cm extra dalen ten opzichte van de huidige berekende verlaging. De maximale (extra) verlaging ten gevolge van de toename van de onttrekking wordt berekend op ca. 10 cm vlak rond de nieuwe zuidelijke uitbreiding van de winning.

Berekend ten opzichte van de situatie met geen winning zal de grondwaterstand met 30 cm dalen. In het zuidelijk deel van het wingebied zal de daling ongeveer 40 cm bedragen.

De gevolgen van de uitbreiding van de winning zijn naar verwachting klein. De drooglegging in de huidige situatie is redelijk beperkt (0,5 tot 1,3 meter) dit wordt met de uitbreiding van 3,7 miljoen m³ per jaar iets meer, de impact naar de omgeving hiervan is echter niet waarneembaar.

Door Brabant Water zullen mitigerende maatregelen in de vorm van het project Bufferboeren worden opgestart. Ook de gevolgen voor het milieu zijn naar verwachting klein, omdat de verlagingen beperkt zijn en er geen belangrijke natuurgebieden in de omgeving worden aangetroffen.

Het stijgen van de grondwaterstand bij Macharen kan als indirect effect van de uitbreiding worden gezien. De stijghoogte in de omgeving is sterk afhankelijk van de oppervlaktewaterpeilen. Hierdoor kan de stijging van de grondwaterstand na het stopzetten van de winning van Macharen goed beheerst worden door het polderpeil met behulp van stuwen, gemalen en waterinlaat in het gebied. Beekafvoeren zullen toe gaan nemen wat door het huidige watersysteem kan worden opgevangen.

De reallocatie van de grondwaterwinning Macharen naar Veghel leidt per saldo tot een vermindering van de effecten op de omgeving.

Gevolgen ten opzichten van overige belangen

De huidige begrenzing van het waterwingebied Veghel blijft ongewijzigd. De bestaande boringsvrije zone zal worden uitgebreid. Besluitvorming hierover zal plaatsvinden door een wijziging van de Provinciale Milieuverordening 2010 en de Verordening ruimte 2014.

Invloed op bodem- en grondwaterverontreiniging

De winning in Veghel vindt plaats tussen circa 100 en 170 meter minus maaiveld en wordt afgeschermd door een robuuste kleilaag. Het te onttrekken grondwater wordt hoofdzakelijk uit horizontale richting aangevoerd, waardoor er geen kans bestaat dat verontreinigingen in de bodem, grondwater en oppervlaktewater door de winning worden verplaatst.

Zetting of verdroging

Van een eventuele zetting of verdroging is geen sprake nu uit de geohydrologische modelberekening blijkt dat de grondwaterstand onder het maaiveld weinig wordt beïnvloed door de onttrekking.

Het inklinken van de ondergrond kan pas optreden als de laagste historische grondwaterstand langere tijd wordt onderschreden. Dit effect zal niet door de extra winning van 3,7 m³ miljoen per jaar optreden.

Op de lokatie vindt momenteel wegzijging plaats. Als gevolg van de uitbreiding van de winning zal deze wegzijging iets toenemen. Deze toename heeft tot gevolg dat de bodemvochtbalans negatief wordt beïnvloed. Deze beïnvloeding valt echter weg tegen de natuurlijke fluctuatie van de verdamping.

9. Afweging van belangen

De aanvraag hangt samen met het duurzaam inrichten van de drinkwatervoorziening in noordoost Brabant. Met deze aanvraag wordt beoogd de diepte winning Veghel met 3,7 miljoen m³ per jaar uit te breiden en hiervoor de winlocatie Macharen in een overgangperiode van 6 jaar te sluiten. De totaal toegestane winningsomvang neemt hierbij niet toe.

Uit de aanvraag blijkt dat handhaving van de winning Macharen niet meer mogelijk is gelet op de hoge kosten, sterk door de mens beïnvloede waterkwaliteit van het ruwe water en de beperkte mogelijkheid tot het beschermen tegen verdere verontreinigingen. Hierbij dient evenwel overwogen te worden dat voor veel ondiepe en zeer ondiepe grondwaterwinningslocaties dit waterkwaliteitsprobleem aan de orde is. Het verschil van de winning Macharen met andere kwetsbare winningslocaties is de intensiteit van de zuiveringsinspanning door het hoge aandeel geïnfiltreerd oppervlaktewater en de hardheid van het water.

Op de overige zeer kwetsbare locaties wordt dieper gewonnen dan bij Macharen, waardoor versnelde putverstopping op de andere zeer kwetsbare locaties niet speelt. Zoals reeds onderzocht in de m.e.r. voor de reallocatie uitbreiding tot 12 miljoen m³ per jaar, vergunning kenmerk nr. 2756020 d.d. 24 januari 2012, is een middeldiepe winning te Veghel niet als realistisch alternatief te beschouwen. Voor een middeldiepe winning zal een grondwaterbeschermingsgebied ingesteld moeten worden, waardoor belemmeringen ontstaan voor sommige ruimtelijke ontwikkelingen.

Een diepe winning onder sterk afsluitende lagen heeft een sterke spreiding van effecten tot gevolg. De direct merkbare effecten aan het maaiveld zijn hierdoor kleiner dan bij een

middeldiepe winning. Verder heeft een uitbreiding van de diepe winning tot gevolgen dat geen nieuw zuiveringssysteem ontwikkeld hoeft te worden en is daardoor een snellere realisatie mogelijk. Wij achten een verplaatsing naar het diepe pakket daarom de meest duurzame oplossing, met de minste effecten op de overige belangen, die snel is te realiseren.

Voor het aspect natuur is de verplaatsing naar een diepe winning gunstig. Rondom de winning Macharen komen enkele natuurgebieden voor die op provinciaal niveau zijn beschreven, maar geen nationale wettelijke status hebben.

Uit de meetresultaten blijkt dat het grootste deel van het gebied nu gemiddeld over het jaar een inzigtgebied is. De natuur heeft baat bij vochtige condities, zeker de natuur die gekoppeld is aan oppervlaktewater en aan de waterlopen in het gebied. De uitbreiding heeft geen merkbare invloed op de vochthuishouding van de bovengrond aangezien deze grotendeels bepaald wordt door de natuurlijke verdamping.

Voor het aspect landbouw zal door de uitbreiding van de diepe winning een beperkt effect optreden voor de landbouw in de omgeving van Veghel. Daarentegen heeft de beëindiging winning van Macharen nagenoeg geen effect op de landbouw, omdat het grondwaterpeil hier goed kan worden beheerst door het huidige watersysteem. In Veghel zullen door Brabant Water in overleg met de grondgebruikers mitigerende maatregelen worden getroffen om de eventuele negatieve effecten te beperken.

Waterleidingtechnisch is de verplaatsing en daarbij behorende verdieping gunstig. Voor het veiligstellen van de gewenste waterkwaliteit zijn minder maatregelen nodig en volstaan kan worden met een eenvoudiger zuivering. Een indirect gevolg van de verplaatsing is dat de beschermingszone bij Macharen zal worden opgeheven en een beperkte uitbereiding van de boringsvrije zone bij Veghel zal optreden.

10. Conclusie

Gelet op de voorgaande overweging zullen wij de gevraagde uitbreiding van de diepe winning van Veghel toestaan. Vergroting van de totale winning is echter niet gewenst. Als voorwaarde zal daarom worden opgenomen dat in totaal bij Macharen en Veghel niet meer dan 15,7 miljoen m³ per jaar worden onttrokken.

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

Als bevoegd gezag in het kader van de vergunningverlening krachtens de Waterwet besluiten wij vergunning met nummer 2756020 d.d. 24 januari 2012 onder 1 te wijzigen in:

aan Brabant Water N.V. vergunning te verlenen voor het onttrekken van water aan de bodem op het drinkwaterproductiebedrijf Veghel tot een maximum van 15,7 miljoen m³ per jaar en 1.570.000 m³ per maand uit het diepe watervoerende pakket tussen 90 en 180 meter onder maaiveld:

- a. waarbij de onttrekkingshoeveelheid van Macharen en Veghel gezamenlijk niet boven de 15,7 miljoen m³ per jaar uitkomt;
- b. met een afbouwtijd van 6 jaar (2017-2022) waarna de winning Macharen wordt beëindigd en de vergunning van de winning in Macharen wordt ingetrokken.

's-Hertogenbosch,

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
namens deze,

De heer ing. M.B. van Rijn,
Procesmanager VTH, Omgevingsdienst Brabant Noord